

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA Nr. 13

BŪVOBJEKTĀ STRĀDĀJOŠIEM

1. VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS

Par instrukcijā noteikto prasību neievērošanu vainīgās personas atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai, atkarībā no pārkāpuma smaguma un sekām, var tikt sauktas pie disciplināras, materiālas, administratīvas vai kriminālatbildības.

1.1. Veikt celtniecības darbus atļauts personām:

- ne jaunākām par 18 gadiem;
- kuras ir instruētas darba drošībā ugunsdrošībā, elektrodrošībā;
- kuru veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst profesijas prasībām;
- kuras ir apmācītas (instruētas) pirmās palīdzības sniegšanā.

1.2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori:

- Elektriskās strāvas iedarbība.
- Veselībai kaitīgie putekļi, gāzes un ķīmiskās vielas.
- Darbs augstumā, tai skaitā nenožogotās darba vietās.
- Pārsegumi, sienās nenosegtas vai neiežogotas ailes, lūkas, kā arī akas.
- Rotējoši griezējinstrumenti, iekārtu kustošās daļas.
- Izstrādājumu, sagatavju, detaļu u.c. krišana.
- Telpas, darba vietas pieejas slidenas, nelīdzena darba klāja (grīdas) virsma.
- Darbs nelabvēlīgos darba apstākļos, pārkaršana vai atdzišana.
- Darba vietas (zonas) nepietiekams apgaismojums.
- Fiziskas pārslodzes, smagumu pārvietošana.
- Troksnis (elektroinstrumentu un darbaganādu)

1.3. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi:

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi no bīstamo un kaitīgo faktoru iedarbības

- Elektroietaišu zemējums.
- Pietiekams darba vietas apgaismojums.
- Pietiekama darba vietā kopējā ventilācija.
- Vietējā skaidu nosūce no kokapstrādes darbaganādiem.
- Darba vietas, aiļu, lūku un aku nožogojumi;
- Aizsargapvalki rotējošiem griezējinstrumentiem.

- Drošības zīmes, bīstamās zonas apzīmējumi, brīdinošie uzraksti.

Individuālie aizsardzības līdzekļi no bīstamo un kaitīgo faktoru iedarbības.

- sezonai atbilstošs darba apģērbs, cimdi;
- aizsargapavi ar purngala aizsardzību un necaurduramu, neslidošu zoli;
- drošības josta ar ķēdi(trosi);
- aizsargķivere;
- aizsargbrilles;
- respirators, pretputekļu maska;
- ausiņas, ausu ieliktni.

1.4. Prasības uguns un sprādziendrošībai:

- smēķēt atļauts tikai tam paredzētās vietās.
- aizliegts glabāt darba vietās viegli uzliesmojošus un viegli gaistošus materiālus;
- aizliegts rīkoties ar atklātu uguni darba vietā bez norīkojuma saņemšanas un tajā noteikto drošības prasību izpildes;

1.5. Elektrodrošības prasības:

- darbā izmantot tikai sertificētus, ar CE marķējumu, elektroinstrumentus, pagarinātājus u.c.
- aizliegts atslēgt un pieslēgt elektroiekārtas pie elektrotīkla;
- aizliegts patstāvīgi remontēt elektroiekārtas, slēdžus un tml.;
- vietējā (pārvietojamo gaismekļu) apgaismojuma spriegums ne lielāks par **36 V**,

1.6. Ja konstatēti palīgierīcēm, instrumentiem bojājumi:

- bojājumu gadījumos (mehāniski bojājumi, dzirksteļošana, liesmu parādīšanās, deguma smaka, slēdžu uzkaršana u.c.) nekavējoties pārtraukt darbu;
- ziņot darba devējam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju;
- darbu atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi

1.7. Darba higiēnas prasības:

- ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās
- mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot
- lietot roku aizsargziedes, ja tas nepieciešams

2.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU UZSĀKOT

- 2.1.** Saņemt uzdevumu un norādījumus darbam no tiešā darbu vadītāja.
- 2.2.** Pārbaudīt, atkarībā no veicamā darba un vietas, nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus un pārliecināties par to derīgumu.
- 2.3.** Uzvilkt darba apģērbu, apavus un citus individuālās aizsardzības līdzekļus.
- 2.4.** Sagatavot darbam nepieciešamo aparatūru, instrumentus, iekārtas un aprīkojumu un pārbaudīt tos.
- 2.5.** Pārliecināties, ka:

- darba vietā ir pietiekošs apgaismojums;
 - darba vietā, procesā ir nodrošināta pietiekoša gaisa apmaiņa;
 - darba vietas, kas atrodas augstāk par **1,5 m**, kā arī, ja to attālums no iespējamās krišanas vietas ir mazāks par **2 m**, nodrošinātas ar pagaidu iežogojumiem;
 - pirms darbu uzsākšanas tranšejā – ir uzstādīti tranšejas sienu nostiprinājumi, kā arī pagaidu nožogojumi;
- 2.6.** Noskaidrot, vai ir pastāvīgi vai potenciāli darbojošos bīstamo ražošanas faktoru darbības zonas;
- 2.7.** Uzstādīt nepieciešamās drošības zīmes, brīdinošus uzrakstus un plakātus bīstamās darba vietās.
- Nosacījumi, kad var neuzsākt vai pārtraukt darbu:**
- 2.8.** Ja darbu sarežģītība neatbilst profesionālajai sagatavotībai.
- 2.9.** Uguns vai paaugstinātas bīstamības darbiem nav noformēts norīkojums – atļauja.
- 2.10.** Nav sagatavota darba vieta darbu veikšanai, t.sk. strādājot uz sastatnēm un pastatnēm
- 2.11.** Ja konstrukcijas nav droši nostiprinātas atbilstoši veicamo darbu izpildes projektam un tehnoloģiskajām kartēm.
- 2.12.** Nepietiekošs apgaismojums darba vietā (zonā).
- 2.13.** Nav vai ir bojāti individuālie aizsardzības līdzekļi;
- 2.14.** Ir bojāts, nepārbaudīts, avārijas stāvoklī esošs darba aprīkojums;
- 2.15.** Nav pārbaudīta gāzu esamība iespējamās bīstamās darba vietās (akās, kolektoros, tuneļos u.c.).
- 2.16.** Darba vietām (tranšejās, augstumā) trūkst nožogojumi un droši piekļūšanas ceļi.
- 2.17.** Nav vai trūkst nepieciešamās drošības zīmes vai brīdinošie uzraksti bīstamo zonu apzīmēšanai.
- 2.18.** Darba vietā ir uguns - sprādzienbīstamie materiāli.
- 2.19.** Darbu augstumā negaisa laikā, ja ir apledojumus, migla vai vēja stiprums pārsniedz 15 m/s, kā arī lietū, sniega snigšanas laikā, ja virs darba vietas nav nojume.

3.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBA LAIKĀ

- 3.1.** Precīzi ievērot tiešā darbu vadītāja doto darba uzdevumu, patvarīgi neveikt uzdevumā neparedzētus darbus. Nepieļaut to personu atrašanos darba vietā, kuras nav saistītas ar izpildāmo darbu, neuzdot savu darba pienākumu veikšanu citiem.
- 3.2.** Strādāt aizsargķiverē un lietot citus izsniegtos individuālos aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamā darba specifikai.!
- 3.3.** Regulāri tīrīt un neaizkraut darba vietas, ejas, t.sk. nokļūšanai pie ugunsdzēsības inventāra.
- 3.4.** Jebkuru neskaidrību, šaubu gadījumā par drošiem darba veikšanas paņēmieniem darbu neuzsākt un griezties pie darbu vadītāja.

Veicot materiālu pārvietošanu, piegādi, būvgružu novākšanu:

- 3.5. Apskatiet pārvietošanas maršrutu un pārlicinieties, ka ceļā nav šķēršļu, tas ir pietiekoši apgaismots un nav slidens. Ja nepieciešams, attīriet to vai veiciet pasākumus slidenuma novēršanai. Apskatīt palīgierīces un pārlicināties, vai tās nav bojātas.
- 3.6. Pārvietojot kravas ar ratiņiem (*ķerrām*) pa trapiem vairākos līmeņos, pārlicināties par trapu stabilitāti, drošumu. Ierīkot tos pietiekoši platus, tie nedrīkst šūpoties. Uzstādīt drošus sānu nožogojumus ja traps atrodas augstāk par 1,5 m no zemes, grīdas.
- 3.7. Nesot vai vedot smagumus, pārvietošanās laikā esiet piesardzīgi, neskrieniet. Īpaši uzmanīgi pārvietoties pa kāpnēm, trapiem.
- 3.8. Kravu nesiet tādā daudzumā, kas neaizsedz pārvietošanās ceļa pārredzamību, ka arī nevarētu izkrist (nokrist). Kravu, smagumu no zemes celiet nevis noliecoties, bet pietupoties.
- 3.9. Ja jāpārvieto neparocīga vai grūti satverama krava, pirms pārvietošanas to apskatiet un izvēlieties drošāko satveršanas veidu, izmantojiet palīgierīces vai pieaiciniet kādu palīgā.
- 3.10. Nesot smagumus, priekšmetus, kuriem ir asas malas, asi izvirzījumi un tml., - tas ir, pastāv iespēja savainoties – strādāt aizsargcimdos.
- 3.11. Novietojot vai noņemot smagumus no augstākām vietām izmantot pārvietojamās platformas. **Aizliegts** izmantot taru, kastes un citus nepiemērotus priekšmetus.
- 3.12. Ar rokām smagumus nekraut augstāk par **2 m**. Krautnēm jābūt stabilām, tas nedrīkst būt sašķiebušās. Ja krautne sakrauta nepareizi, nekavējoties izjauciet to un pārkraujiet. Neizraut atsevišķus priekšmetus no krautnes vidus. Kravas (smagumus) nodrošināt pret patvarīgu izkustēšanos, pārvietošanos, nobrukšanu, nokrišanu.
- 3.13. Kravu uz pārvietošanas palīgierīcēm (ratiņiem u.c.) kraut ne augstāk par 1,7 m no zemes (grīdas) un daudzumā, kas nodrošina tās drošu pārvietošanu un nepārsniedz pieļaujamo svaru, kādu drīkst transportēt ar attiecīgo palīgierīci.
- 3.14. Vairākiem cilvēkiem pārvietojot smagu kravu, īpaši pa kāpnēm, velkot vai stumjot, rīkoties saskaņoti. **Aizliegts** atrasties pārvietojamās kravas pārvietošanas vai iespējamā krišanas ceļā. Nepieciešamības gadījumā izmantot palīgmateriālus – siksnas, rullīšus, paliktņus un tml.
- 3.15. Novietojot nestabilas, ripojošas kravas nodrošināt tās pret izkustēšanos ,ripošanu u.t.t. ar starpliku, ķīļu vai citu piemērotu materiālu palīdzību. Apaļkokus un citus ripojošus priekšmetus izmantot par šķēršļiem aizliegts.
- 3.16. Nenest smagumu lielāku par pieļaujamajām normām;
 - vīriešiem virs 18 gadiem – 50 kg., kravas pacelšanu kas smagāka par 50 kg veiciet divatā.
 - sievietēm – 10 kg ;paceļot smagumu augstāk par 1,5 m augstāk – 10 kg.
- 3.17. **Aizliegts** nomest kravu pāri galvai, kā arī nomest plīstošus smagumus (kravas).
- 3.18. **Aizliegts** pārnēsāt ripojošas kravas uz muguras neatkarīgi no to smaguma.

- 3.19. Noliekot materiālus, kuri cieši pieguļ virsmai, neturēt rokas apakšā. Ja savādāk kravu satvert nav iespējams, nolikt to uz paliktņiem, starplikām. Izvairīties no pirkstu iespiešanas.
- 3.20. Liela izmēra stiklus, stikla paketes, reģipša loksnes u.tml. pārnēsāt izmantojot speciālas palīgierīces vai uz siksnām - lencēm. Starp stiklu un lencēm ielikt starpliku. Šādu materiālu (ar lielu virsmas laukumu) pārvietošanu neveikt stipra vēja laikā.
- 3.21. Baļķus pārnēsāt, pārvietot tikai ar speciālām knaiblēm. Aizliegts pārnēsāt uz laužņiem, lāpstu kātiem un tml.
- 3.22. Gara izmēra zāgmateriālus ar rokām pārvietot vismaz divatā. Nometot tos no pleciem vai nolaižot gara izmēra materiālus visiem nesējiem darīt to vienlaicīgi.
- 3.23. Gara izmēra materiālus aizliegts novietot(atstāt) vertikālā stāvoklī.
- 3.24. Ja kokmateriālos ir naglas, pirms pārvietošanas un nokraušanas tās noliekt vai izraut.
- 3.25. Aizliegts iekraut – izkraut putekļainas kravas ar rokām, ja to temperatūra pārsniedz **+40°C**. Strādāt individuālās aizsardzības līdzekļos.

Strādājot uz sastatnēm, tornīšiem:

- 3.26. Pārliecināties paaugstinājuma līdzekļu stabilitāti un drošumu.
- 3.27. Ja pārvietojamām sastatnēm, tornīšiem darba klajs atrodas augstāk par 3 m uzstādīt izliekamos atbalstus stabilitātēs nodrošināšanai.
- 3.28. Uz darba klāju pārvietoties tikai pa ierīkotām kāpnēm sastatņu, tornīšu iekšpusē.
- 3.29. Strādājot vaļēju atvērumu tuvumā, uz riteņiem pārvietojamo tornīšu riteņi ir droši jānobremzē vai citādi jānofiksē. Ja tas nav iespējams, strādāt uz tādiem tornīšiem vaļēju atvērumu tuvumā ir aizliegts.
- 3.30. Strādāt tikai uz paaugstinājuma līdzekļiem (tornīši, pastatnes un tml., augstāki par 1,3 m.), kuriem ir uzstādītas 1m. augstas margas, starpmarga 50 cm.
- 3.31. Tornīšu darba klāju ierīkot pa visu tornīša laukumu. Nepārslogot darba klājus ar materiāliem.
- 3.32. Strādājot uz paaugstinājuma līdzekļiem aizliegts kāpt uz margām, kā arī izmantot, uzstādīt citus priekšmetus lai pakāptos. Ja paaugstinājuma līdzekļi atrodas tuvāk par 2 m pie atvērumiem pārsegums un tml., nostiprināties ar drošības jostu.
- 3.33. Paaugstinājumu līdzekļu margas, darba vietu nozogojumus aizliegts patvarīgi noņemt. Darba laikā nekāpt uz margām, neliekties pāri, nesēdēt uz tām.
- 3.34. Saņemot materiālus neliekties pāri margām.
- 3.35. Izņēmuma gadījumos, ja darba laikā nepieciešams liekties pāri margām, vai pakāpties uz tam, nostiprināties ar drošības jostu.
- 3.36. Lai palielinātu sniedzamības augstumu neuzstādīt uz tornīša darba klāja papildus paaugstinājuma līdzekļus.
- 3.37. Sīku detaļu un instrumentu pārņemšanai izmantot somu ar plecu siksnu vai instrumentu jostu.
- 3.38. **Aizliegts** mest no augstuma uz zemi materiālus, instrumentus, būvgružus u.c. - jāizmanto virves, teknes u.c.

- 3.39. Darbam nepieciešamās detaļas un elementus pēc iespējas jāpadod sagatavota veidā. Neveikt veikt sagatavošanas darbus (piegriešana, u.c.) atrodoties sastatnēm, tornīšiem.
- 3.40. Darbam augstuma paceltos un novietotos materiālus, instrumentus un priekšmetus nepieciešams nostiprināt, nodrošinot tos pret nokrišanu, noripošanu u.c.
- 3.41. Darbus veikt divatā vai arī kādam jāatrodas redzamā (dzirdamā) attālumā.
- 3.42. Tornīšu, sastatņu pārvietošanu uz citu vietu veikt atrodoties uz zemes, grīdas. Aizliegts pārvietot, pārstumt sastatnes, tornīšus atrodoties uz darba klāja un stumjot, pievelkoties pieķeroties, atbalstoties pret sienām, konstrukcijām un tml.
- 3.43. Nerobežot teritoriju pie pārvietojamām sastatnēm, tornīšiem, kur iespējama priekšmetu uzkrišana.
- 3.44. Aizliegts izmantot tornīšus, pastatnes kā atbalsta konstrukcijas, lai nostieptu vadus un tml., nostiprinātu blokus ja tiek celta krava, kuras svars ir lielāks par 16 kg.

Mūrēšanas darbos.

- 3.45. **Aizliegts** strādāt bez individuāļiem aizsardzības līdzekļiem, drošības jostas. (augstāk par **1,5 m.** nenožogotās darba vietās, pārsegumu malās);
- 3.46. **Aizliegts** veikt mūrēšanas darbus stāvēt uz sienas.
- 3.47. Iekšējos apmešanas darbus veikt no pārvietojamiem klājiem vai pārvietojamām kāpnēm.
- 3.48. Uz sastatnēm starp sienu un saliktiem materiāliem atstāt eju, kura nav šaurāka par 0,6 m.
- 3.49. Ķieģeļus, sīkos blokus, javu padot ar celtņa palīdzību tikai uz paliktņiem vai speciālos konteineros.
- 3.50. Sastatnes nepārslogot ar materiāliem (ķieģeļi, java u.c.) virs aprēķinātās slodzes.
- 3.51. **Aizliegts** atstāt uz sienas materiālus, instrumentus darba pārtraukumos un darbu beidzot.
- 3.52. Sastatnes pacelt ar tādu aprēķinu, lai klājs būtu vismaz par divām ķieģeļu kārtām zemāks nekā uzmūrētā siena
- 3.53. **Aizliegts** nomest no sastatnēm un pastatnēm atsevišķus materiālus, būvgružus, tukšo taru.
- 3.54. **Aizliegts** strādāt uz sastatnēm negaisa, atkalas un stipra vēja laikā
- 3.55. Sākot mūrēt pamatus, pārbaudīt tranšeju, būvbedru stāvokli.
- 3.56. **Aizliegts** atrasties zem pamatu blokiem to pārvietošanas laikā ar celtņiem.
- 3.57. Uzstādot pamatu bloku paredzētajā vietā, to pārbīdīt ar montāžas laužņa palīdzību.
- 3.58. Materiālus novietot ne tuvāk par **0,5m.** no tranšejas, būvbedres malas.
- 3.59. **Aizliegts** materiālus iegāzt būvbedrē, tos izberot no transportlīdzekļa. (automašīnas un citiem)
- 3.60. **Aizliegts** izmantot cilvēku aizsardzībai ierīkotos jumtiņus kā sastatnes vai materiālu nokraušanas vietas.

Betonēšanas darbos

- 3.61.** Veidņus, sastatnes un darba klājus izgatavot atbilstoši darbu veikšanas projektam un darba rasējumiem.
- 3.62.** Uzstādot (noņemot) veidņus augstumā strādāt uz nožogotiem klājiem, sastatnēm, pastatnēm. Lietot drošības jostu.
- 3.63.** Pirms betonēšanas sākuma jāpārbauda sava darba vieta, jāaizvāc būvgruži un citi nevajadzīgie materiāli, jāpārbauda sastatņu, taras un veidņu stāvoklis.
- 3.64.** Stiegrojuma elementus nokraut speciāli tam paredzētā vietā. **Aizliegts** stiegrojuma rezerves uzglabāt uz pastatnēm vai veidņiem.
- 3.65.** Lai pārvietotos pa stiegrojumu, izmantot laipas.
- 3.66.** Ja betonu padod ar bunkuriem, tvertnēm, tos pārvietot tikai ar noslēgtu aizvaru. Izlaižot betonu tvertnes apakšējai malai jāatrodas 1m.attālumā no betonēšanas virsmas.
- 3.67.** Izmantojot elektroiekārtas ievērot elektrodrošības prasības. Pārtraukumos iekārtas izslēgt.
- 3.68.** **Aizliegts** strādāt bez IAL ja tiek izmantots betons ar ķīmiskām piedevām.
- 3.69.** Veidņus izjaukt tikai ar darbu vadītāja atļauju viņa tiešā vadībā un darbu veikšanas projektā noteiktā secībā.
- 3.70.** **Aizliegts** izjaukto veidņu materiālus nokraut uz sastatnēm, darba virsmas, kā arī mest no augstuma. Pēc veidņu materiālu noņemšanas nolaist to zemē, sašķirot un nokraut tam paredzētā vietā.

Namdara, būvgaldnieka darbos

- 3.71.** Darba laikā nestāvēt rotējoša griezējinstrumenta nosacītās rotācijas plaknes ceļā un pretim detaļai. **Aizliegts** strādāt bez individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.
- 3.72.** Apstrādājamo detaļu griezējinstrumentam (vai otrādi) pievirzīt plūdeni, bez triecieniem.
- 3.73.** **Aizliegts** pievienot elektriskos instrumentus strāvas avotam bez kontaktdakšas. **Aizliegts** izjaukt, remontēt darbmašīnu, vadus, slēdžus.
- 3.74.** Neaiztikt ar rokām rotējošu griezējinstrumentu. Pēc darbmašīnas izslēgšanas nebremzēt to ar rokām vai citiem priekšmetiem
- 3.75.** **Aizliegts** strādāt ar bojātiem rokas instrumentiem (āmuri, kalti un tml.), tiem jābūt stingri iekļīlētiem kātos.
- 3.76.** Nevāciet un neslaukiet ar rokām skaidas un citus atkritumus.
- 3.77.** Uzstādot logus augstumā strādāt drošības jostā. Uzstādot uz enģēm logus un durvis strādāt divatā. Uzstādot logu rāmjus jāstrādā no montāžas galda – stāvēt uz palodzēm aizliegts. Pēc rāmja uzstādīšanas tos nostiprināt, aizliegts atstāt tos nenostiprinātus.
- 3.78.** Uzstādot fermas, spāres, kores, stabus un citas koka konstrukcijas, nepārtraukt darbus līdz konstrukciju drošai nostiprināšanai. Koka starpsienu, galdniecības izstrādājumu, sienu koka apdari, kāpņu uzstādīšanu veikt no montāžas galdiem. Izmantot šiem darbiem pieslienamās kāpnes ir aizliegts.

- 3.79.** Spāres, mērlatas, savilces un latojumu uzstādīt tikai pēc bēniņu pārseguma ierīkošanas.
- 3.80.** Veicot darbus ar reģipsi:
- Reģipša loksnes pārnēsāt, pārvietot divatā un tās noliekot, novietojot rīkoties saskaņoti.
 - Veicot profilu, reģipša lokšņu piegriešanu, zāgēšanu utml. darbus novietot tās uz stabiliem paliktņiem.
 - Profilus un citus garus materiālus nenovietot pie sienām vertikālā stāvoklī.
 - Lai pakāptos(mērīšanas, montāžas darbi augstumā) izmantot stabilus, pārbaudītus paaugstinājuma līdzekļus, montāžas galdus ar margām.
 - Pārvietojamās kāpnes atļauts izmantot tikai mērījumu veikšanai.
 - Ja reģipša montāža, profilu uzstādīšana jāveic pie esošām sienām, noskaidrot zemapmetuma elektroinstalācijas vadu atrašanās vietas vai atslēgt telpā elektrību.
 - Montējot sienu karkasus, uzstādot profilus, reģipša loksnes u.c., neatstāt tos nenostiprinātus.
 - Reģipša pacelšanai, to uzstādot pie griestiem, izmantot reģipša liftus.
 - Reģipša lokšni uz lifta uzstādīt stabili un nostiprināt, lai tas nevarētu nokrist.
 - Liftu atbrīvot tikai tad, kad lokšne ir droši nostiprināta.
- 3.81.** Koksnes antiseptiskās apstrādes darbus veikt specapģērbā un citos IAL. Nepieļaut nepiederošu personu atrašanos antiseptisko sastāvu sagatavošanas vietās. Sagatavojot un pie iekraušanas, transportēšanas nepieļaut to izbiršanu un/vai izšļakstīšanos.
- 3.82.** Antiseptiskos materiālus glabāt speciālā noliktavā. Transportēt, uzglabāt tos tikai slēgtos traukos, kurus pēc izlietošanas atindē vai sadedzina. **Aizliegts** rīkoties ar atklātu uguni un smēķēt vietās, kur tiek glabāti vai notiek darbi ar antiseptiskiem materiāliem.
- 3.83.** Elektroinstrumenti jāaizslēdz no barošanas avota ja:
- pārtrūkusi strāvas padeve no tīkla,
 - tiek atstāta darba vieta,
 - ir konstatēts bojājums,
 - noticis nelaimes gadījums (trauma).
- 3.84.** Instrumentus pārnēsāt somās, kastēs, futrāļos. **Aizliegts** asus instrumentus pārnēsāt kabatās.
- 3.85.** Neturēt pirkstu vai roku pie zāgēšanas vietas lai virzītu zāģi. Apstrādājamus materiālus stingri nostiprināt.
- 3.86.** Nepiekraut darba vietu, ejas ar materiāliem, turēt tās tīras.
- 3.87. Aizliegts** apstrādāt ar elektriskajiem instrumentiem apsnigušus, apledojušus materiālus.
- 3.88. Aizliegts** elektroinstrumentus izmantot tiem neparedzētiem mērķiem.
- 3.89.** Stiklu griešanas darbus veikt speciāli tam iekārtotā vietā
- 3.90.** Pirms logu rāmju iestiklošanas pārbaudīt to izturību.
- 3.91.** Ārējo logu stiklošanu veikt no pastatnēm lietojot drošības jostu.
- 3.92.** Stiklu pārnēsāt un pārvietot kastēs vai speciālā tarā. Liela izmēra stikla lokšņu pārnešanai izmantot lences.

Jumiķa darbos, izolēšanas darbos

- 3.93. Aizliegts** strādāt bez individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.
- 3.94.** Nestrādāt ar bojātiem darba rīkiem. Ja bojājumi rodas darba procesā, nekavējoties pārtraukt darbu un savas kompetences ietvaros censties kļūmi novērst. Ja tas neizdodas, ziņot tiešajam darba devējam
- 3.95.** Uz darba vietu iet tikai pa speciāli tam paredzētām vietām.
- 3.96.** Izpildot darbus uz jumtiem ar slīpumu kas lielāks par 20° vai uz jebkuriem jumtiem bez nožogojuma jālieto drošības josta. Drošības josta jānostiprina vietās, kuras norāda darbu vadītājs.
- 3.97.** Jumiķu pārvietošanās pa jumtiem ar slīpumu kas lielāks par 20° kā arī pa jumtiem, kuru slodze nav paredzēta strādājošo masai ,jāveic ar nostiprinātu laipu palīdzību(platums ne mazāks kā 30cm.) ar šķērskokiem kāju atbalstam.
- 3.98.** Jumtu klāšanas detaļas un elementus jāpadod sagatavota veidā. **Aizliegts** veikt sagatavošanas darbus(piegriešana, apgriešana u.c.) tieši uz jumta.
- 3.99.** Materiāli (papes ruļļi ,notekas u.c.) uz jumta jāpadod konteineros. Tie jānovieto speciāli tam paredzētas vietās un jānodrošina pret nokrišanu.
- 3.100.** Pirms materiālu sagatavošanas (griešanas, zāģēšanas) pārliecināties par darbapalīdzību tehnisko stāvokli, vai ir zemējums, aizsargnožogojumi.
- 3.101.** Veicot klāšanas darbus ar karstu bitumu, citiem ķīmiskiem materiāliem strādāt individuālās aizsardzības līdzekļos.
- 3.102.** Bituma pārvietošanai izmantot speciālas metāla tvertnes nošķelta konusa formā, kura platākā daļa vērsta uz leju un vāki ir cieši noslēdzami. **Aizliegts** izmantot gadījuma taru.
- 3.103.** Karstā bituma liešanu uz sedzamo virsmu veikt ar kausa palīdzību, kuram ir garš kāts. Jumiķim jāatrodas droša vietā -uz cementa vai agrāk noklātas vietas.
- 3.104.** Ruberoīdu griezt ar speciālu nazi.
- 3.105.** Nepielūžņot, nepiekraut darba vietu, ejas, turēt tās tīras.
- 3.106.** Uz jumta **aizliegts** strādāt stāvēt uz pieslienamajām kāpnēm.

Krāsošanas darbos

- 3.107.** Darba laikā jābūt uzmanīgam. Darīt tikai to darbu, kurš Jums uzdots un ietilpst Jūsu pienākumos.
- 3.108. Aizliegts** strādāt bez individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.
- 3.109.** Nestrādāt ar bojātiem darba rīkiem. Ja bojājumi rodas darba procesā, nekavējoties pārtraukt darbu un savas kompetences ietvaros censties kļūmi novērst. Ja tas neizdodas, ziņot tiešajam darba devējam.
- 3.110.** Iekšējos krāsošanas darbus veikt no pārvietojamiem klajiem vai pārvietojamām kāpnēm.
- 3.111. Atslēgt** elektrību telpās kur krāso ar ūdens sastāva krāsām.
- 3.112.** Ja telpas krāso ar krāsām, kuras izdala indīgus gaistošus savienojumus telpa jārada caurvējš vai jāierīko ventilācija.

- 3.113. Krāsošanas darbus veikt ar no sastatnēm (augstāk par 1,3 m.), paceļamajiem groziem vai iekaramiem tiltiņiem, kuri ir ar aizsarg nožogojumiem (1m.augstam margām), tehniskā kārtībā.
- 3.114. Izpildot krāsošanas darbus no sastatnēm, paceļamajiem groziem vai iekaramiem tiltiņiem jālieto drošības josta. Drošības josta jānostiprina vietās, kuras norāda darbu vadītājs.
- 3.115. Sekot, lai iekaramo grozu troses nepieskartos pie ēkas konstrukcijām.
- 3.116. Nožogot darba zonu zem paceļamajiem groziem vai iekaramajiem tiltiņiem
- 3.117. **Aizliegts** veikt krāsošanas darbus stāvot uz logu rāmjiem.
- 3.118. Pieslienamās kāpnes izmantot tikai mazu remontu veikšanai un ne augstāk par **5m**. **Aizliegts** kāpnes atbalstīt pret logu rāmjiem, nestabilām konstrukcijām
- 3.119. Noņemt veco krāsu to nodedzinot vai izmantojot ķīmiskas vielas, atļauts tikai tad ,ja ir nodrošināta apmaiņas ventilācija.

Apmešanas darbos

- 3.120. Darba laikā jābūt uzmanīgam. Darīt tikai to darbu, kurš Jums uzdots un ietilpst Jūsu pienākumos.
- 3.121. **Aizliegts** strādāt bez individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, drošības jostas. (augstāk par **1,5 m**. nenožogotās darba vietās, pārsegumu malās);
- 3.122. Iekšējos apmešanas darbus, kā arī uzstādot saliekamās dzegas un izrotājumu elementus telpās, darbus veikt no nožogotiem pārvietojamiem klājiem, pārbīdāmiem galdiņiem vai sastatnēm, kuri novietoti uz grīdas un vai uz sijām noklāta cieša seguma.
- 3.123. Uz sastatnēm starp sienu un saliktiem materiāliem atstāt eju, kura nav šaurāka par **0,6m**.
- 3.124. Javu padot ar celšanas mehānismu palīdzību tikai speciālos konteineros/tarā.
- 3.125. Strādājot ar apmešanas mašīnu sekot lai šļūtene nebūtu saliekta asā leņķī vai cilpā, kā arī, lai būtu pievilkti blīvslēgi. Strādāt aizsargbrillēs.
- 3.126. **Aizliegts** izmantot javas padeves iekārtu, ja nav pārbaudīti vai ir bojāti manometri un drošības vārsti.
- 3.127. Izmantojot javu ar ķīmiskām piedevām, strādāt atbilstošos individuālās aizsardzības līdzekļos.
- 3.128. **Aizliegts** telpu apsildīšanai un žāvēšanai izmantot atklātas ogļu krāsnīņas un liesmu metējus.
- 3.129. Nepieļaut degvielas sadegšanas produktu vai degvielas izgarojumu uzkrāšanos telpā. Telpā, kuru žāvē, neuzturēties ilgāk par 3 stundām.
- 3.130. Sastatnes nepārslogot ar materiāliem (javu u.c.) virs aprēķinātās slodzes.
- 3.131. Pieslienamās kāpnes izmantot tikai sīkiem remontiem. Lai pakāptos, **aizliegts** izmantot gadījuma priekšmetus (mucas, kastes un tml.).
- 3.132. **Aizliegts** atstāt uz sienas materiālus, instrumentus darba pārtraukumos un darbu beidzot.

- 3.133.** Izmantot tikai tādas elektroiekārtas (instrumenti, apgaismojums), kuru spriegums nepārsniedz **36V**.
- 3.134. Aizliegts** nomest no sastatnēm un pastatnēm atsevišķus materiālus, būvgružus, tukšo taru.

4.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJĀS

- 4.1.** Ja noticis nelaimes gadījums darbā, nekavējoties jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība, jāizsauc ātrā medicīniskā palīdzība (Tel. **112**) un jāpaziņo darba devējam.
- 4.2.** Jāpārtrauc darbs un notikuma vieta jāatstāj neskarta.
- 4.3.** Elektriskās strāvas trieciena gadījumā cietušais jāatbrīvo no strāvas iedarbības. (atslēdzot strāvu vai pielietojot strāvu nevadošus materiālus pārvietot cietušo drošā vietā.
- 4.4.** Ugunsgrēka gadījumā izsaukt ugunsdzēsējus (Tel. **112**), paziņot darba devējam un palīdzēt ugunsgrēka likvidēšanā savas kompetences ietvaros
- 4.5.** Nekavējoties ziņot darba devējam un brīdināt pārējos strādājošos par bīstamiem (riskā) faktoriem, kuri atklāti, konstatēti darba laikā un var apdraudēt darbinieku un klientu dzīvību un veselību.

5.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU BEIDZOT

- 5.1.** Izslēgt iekārtas, aparātus, apgaismojumu.
- 5.2.** Pārbaudīt, vai pēc darba nav palikuši kvēlojoši priekšmeti (aizdegšanās avoti), ja tādi ir - apliet tos ar ūdeni
- 5.3.** Sakārtot darba vietu - vadus, palīgierīces un materiālus nolikt tiem paredzētās vietās
- 5.4.** Notīrīt, sakārtot un nolikt paredzētajā vietā darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus
- 5.5.** Par visiem starpgadījumiem, bojājumiem darba procesā un veiktajiem pasākumiem to novēršanai ziņot tiešajam darbu vadītājam.